

תּוֹסֶפֶת א יוֹמִית

בְּהַנְהִיחַ חֲדָשָׁה לְפִי נִסְחָאוֹת מְדִיקוֹת וּבְנִקּוֹד מְלֵא

כְּפִי תִקְנֵת וְהַדְרַכַּת

מָרְן מוֹהֲרָא"ש זי"ע

הַלְמוּד לְשִׁבוּעַ פְּרֻשֵׁת וַיְחִי: ח-יֵד טִבֵּת תִּשְׁע"ו

סִיּוּם סֵדֶר מוֹעֵד!

יֵצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי יְשִׁיבָה דְחֶסֶדִי בְרֶסֶלֶב

יוֹם רֵאשׁוֹן, טו טַבַּת תּשׁע"ו

רמב"ם

הלכות תְּרוּמוֹת
פָּרֶק ג'

ירושלמי

פְּסָחִים נט

בבלי

גטין יד

הַרְיָנִי לוֹמֵד לְקִיָּם מִצְּנוֹת בּוֹרְאִי, וְהַרְיָנִי מִזְּפָה בְּלִמּוּדֵי לְעֵלּוּי נְשִׁמַּת
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה בֶּן רַבִּי מִנְחֵם זָאב, זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ, שְׂתַקַּן לַמּוֹד זֶה.

מִסְכַּת מְגִלָּה פָּרֶק שְׁנַי

א. הַקּוֹרָא אֶת הַמְּגִלָּה לְמַפְרַע - לֹא יֵצֵא. וְכֵן בְּהִלָּל, וְכֵן
בְּקִרְיַת שְׁמַע וּבִתְפִּלָּה. הַקּוֹרָא אֶת הַמְּגִלָּה, וְטָעָה, וְהִשְׁמִיט
בָּהּ פָּסוּק אֶחָד - לֹא יִחְזֹר וַיִּקְרָא אוֹתוֹ הַפָּסוּק בְּפָנָי עֲצָמוֹ, אֲלֵא
מִתְחִיל מֵאוֹתוֹ הַפָּסוּק, וְגוֹמֵר עַד סוּף. וְכֵן בְּהִלָּל, וְכֵן בְּקִרְיַת
שְׁמַע וּבִתְפִּלָּה. נִכְנַס לְבֵית הַפְּנִסָּת וּמִצָּאן שְׁקָרָאוּ חֻצְיָה, וְגִמַּר
עִמָּהֶן - לֹא יִחְזֹר וַיִּקְרָא מֵרֵאשִׁי וְעַד אוֹתוֹ מְקוֹם, אֲלֵא מִתְחִיל
מֵרֵאשִׁי וְגוֹמֵר עַד סוּף. וְכֵן בְּהִלָּל וְכֵן בְּקִרְיַת שְׁמַע וּבִתְפִּלָּה.

ב. קראה בלילה - לא יצא ידי חובתו. אמר רבי יוסי: מעשה בן רבי יוחנן בן נורי שקראה בצפורי בלילה. אמר לו: אין שעת הסכנה ראייה. קראה על פה - לא יצא ידי חובתו. אמר רבי שמעון בן לקיש: מעשה בן רבי מאיר שהלך לאסיא לעבר את השנה בעסיא, ולא היה שם מגלה כתובה עברית, וכתבה מלבו, וקרא מתוכה. קראה - בין עומד בין יושב בין מטה, בין שהעמיד לה מתרגמן וכתבה מלבו, בין שברך לפניה ולא לאחריה, לאחריה ולא ברך לפניה, לא ברך לפניה ולא לאחריה - יצא. אמר רבי שמעון: מעשה ברבי מאיר שקראה בבית הכנסת בטבעין מישב, והיו בני הכנסת יושבין, כיון שגמרה מקצתה - נתנה לאחר וברך עליה.

ג. קראה בלעז - הלעזות יוצאין ידי חובתן. קראה אשורית - שומעין ושואין שומעין יוצאין ידי חובתן. לעולם אין יוצאין ידי חובתן, עד שתהא כתובה אשורית, בלשון עברי על הספר, ובדיו.

ד. הכל חייבין בקריאת המגלה, כהנים לויים וישראלים, עבדים משחררין, חללים, נתינין, ממזרים, סריס אדם וסריס חמה,

פצוּע דְכָא וּכְרוּת שְׁפָכָה - בְּלֶן חִיבִין. וּמוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבְתָן. אַנְדְּרוּגִינוּס - מוֹצִיא אֶת מִינוּ וְלֹא אֶת שְׂאִינוּ מִינוּ. טוּמְטוּם - אִינוּ מוֹצִיא לֹא אֶת מִינוּ וְלֹא אֶת שְׂאִינוּ מִינוּ. מִי שְׁחָצִיו עֶבֶד וְחָצִיו בֶּן חוֹרִין - אֵין מוֹצִיא, לֹא אֶת מִינוּ וְלֹא אֶת שְׂאִינוּ מִינוּ. נָשִׁים וְעֶבְדִּים וְקַטְנִים - פְּטוּרִין, וְאֵין מוֹצִיאִין אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבְתָן. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: קָטָן הָיִיתִי, וְקָרִיתִיהָ לְמַעֲלָה מְרַבִּי טְרַפּוֹן וְזִקְנִים בְּלוּד, וְקָלְסָנִי. אָמַר לוֹ: אֵין מְבִיאִין רְאִיָּה מִן הַקָּטָן. אָמַר רַבִּי: קָטָן הָיִיתִי, וְקָרִיתִיהָ לְמַעֲלָה מְרַבִּי יְהוּדָה בְּאוּשָׁא, וְהָיוּ שָׁם זִקְנִים וְלֹא אָמַר אֶחָד מֵהֶן דְּבַר. אָמְרוּ לוֹ: אֵין מְבִיאִין רְאִיָּה מִן הַמַּתִּיר, מִכָּאֵן וְאֵילָךְ הִנְהִיגוּ, שְׂיֵהוּ קַטְנִים קוֹרִין אוֹתָהּ לְרַבִּים.

ה. מְצוֹת מְגָלָה - מִתְחַלְתָּהּ וְעַד סוּפָה; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מ"אִישׁ יְהוּדִי". רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: מ"אֶחָר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה". רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי אוֹמֵר: מ"בְּלִילָה הֵהוּא", אָבֵל הַכֹּל מוֹדִים מְצוֹתָהּ שְׁתָּהּא כְּתוּבָה בְּלָה.

ו. כָּל יוֹם הִנֵּף אָסוּר בְּחֻדָּשׁ, כָּל יוֹם הַשְּׁבִיעִי חֵיב בְּסִפָּה, וְכָל יוֹם הַשְּׁבִיעִי כָּשֵׁר לְלוּלָב, כָּל יוֹם הַשְּׁמִינִי כָּשֵׁר לְמִילָה, וְכָל

הלילה כִּשְׁר לְקַצִּירַת הָעֵמֶר, וּלְהַקְטִיר חֲלָבִים וְאִיבָרִים. זֶה הַכֹּל: דָּבַר שְׂמֵצוֹתוֹ בַּיּוֹם - כִּשְׁר כָּל הַיּוֹם. וְדָבַר שְׂמֵצוֹתוֹ בַּלַּיְלָה - כִּשְׁר כָּל הַלַּיְלָה, וְאִין חִיבִין עֲלֵיהֶן מְשׁוּם נוֹתֵר, וְאִין מִחֻשְׁבָּה פּוֹסְלַת בְּהֵן מְשׁוּם פְּגוּל, עַד שִׁיעֲלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר.

ז. רַבִּי מְנַחֵם בֶּן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: בְּנֵי הָעִיר שְׂמֵכְרוּ רַחוּבָה שֶׁל עִיר - לּוֹקְחִין בְּדַמְיוֹ בֵּית הַכְּנֶסֶת. וְחַכְמַיִם אוֹמְרִים: הָרַחוּב, אִין בּוֹ מְשׁוּם קִדְשָׁה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּזַמֵּן שֶׁלֹּא הִתְנֹו עִמָּהֶן פְּרִנְסֵי אוֹתָהּ הָעִיר, אֲבָל אִם הִתְנֹו עִמָּהֶן פְּרִנְסֵי אוֹתָהּ הָעִיר - רִשְׁאִין לְשַׁנוּתָהּ לְכָל דְּבָר שִׁירְצוּ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל טְרַסְיִים שֶׁהִיָּה בִירוּשָׁלַיִם, שְׂמֵכְרוּהָ לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, וְעָשָׂה בָּהּ כָּל צְרָכָיו.

ח. הָעוֹשֶׂה תְּבָהּ וּמִטְפָּחוֹת לְסֶפֶר, עַד שֶׁלֹּא נִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן גְּבוּהָ - רִשְׁאֵי לְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן הַדְּיוֹט, וּמִשְׁנֵשֶׁתְּמֵשׁ בָּהֶן גְּבוּהָ - אִין רִשְׁאֵי לְשִׁתְּמֵשׁ בָּהֶן הַדְּיוֹט. וְכֻלָּים שֶׁנִּשְׁתַּמֵּשׁ גְּבוּהָ - אֵל יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן הַדְּיוֹט. אֲבָל מִשְׁאֵיל אָדָם מִטְפָּחָתוֹ לְסֶפֶר, וְחוֹזֵר וְלוֹקְחָהּ מִמֶּנּוּ. מִטְפָּחַת סְפָרִים - מִשְׁנִין אוֹתָם מִסְפָּרִים לְסְפָרִים, אֲבָל לֹא לְדְבָרִים אֲחֵרִים.

ט. העושה מנורה ונר לבית הכנסת, עד שלא נשתקע שם הבעלים מהן - רשאי לשנותן לדבר אחר. משנשתקע שם הבעלים מהן - אין רשאי לשנותן לדבר אחר. בני העיר שהלכו לעיר אחרת, ופסקו עליהן צדקה - נותנין לעניי אותה העיר. וכשהן באין - מביאין אותה עמהן. ויחיד שפסק צדקה בעיר אחרת - תנתן לעניי אותה העיר. הפוסק צדקה - עד שלא זכו בה הפרנסין - רשאי לשנותה לדבר אחר. משזכו בה הפרנסין - אין רשאי לשנותה לדבר אחר אלא מדעתן.

י. נכרי שהקדיש קורה לבית הכנסת וכתוב עליה "לשם" - בודקין אותו. אם אמר: 'לשם הקדש נדרתי' - גונזין אותו. ואם אמר: "לשם בית הכנסת נדרתי" - גורדין מקום השם, וגונזין אותו ומשתמשים במותר. כלי גבוה - עד שלא נשתמש בהן גבוה - רשאי לשתמש בהן הדיוט. משנשתמש בהן גבוה - אין רשאי לשתמש בהן הדיוט. וכלים שנעשו מתחלתן להדיוט - אין עושין אותן לגבוה. אבנים וקורות שחצצבן מתחלה להדיוט - אין בונין אותן בהר הבית. אבני היכל ועזרות שנפגמו - אין להם פדיון, וטעונין גניזה. אמר רבי

יהודה: מעשה ברבי אלעזר ברבי צדוק שלקח בית הכנסת של אלכסנדריא שהיתה בירושלים, והיה עושה בה כל חפצו, לא אסרו אלא בזמן ששם הראשון קרוי עליו.

יא. בתי כנסיות - אין נוהגין בהן קלות ראש, לא יכנס להן: לא בחמה מפני החמה, ובצנה מפני הצנה, ובגשמים מפני הגשמים, ואין אוכלין בהן, ואין שותין בהן, ואין ישנין בהן, ואין מטילין בהן, ואין נאותין בהן, אבל קורין ושונין ודורשין בהן. בהספד של רבים - מספיד בהן. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בישובן, אבל בחרבן - מניחין אותן, ומגדלין בהן עשבים מפני עגמת נפש.

יום שני, טז טבת תשע"ו

רמב"ם

הלכות תרומות
פרק ד'

ירושלמי

פסחים ס

בבלי

גטין טו

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת מגלה פרק שלישי

א. ראש חודש אדר שחל להיות בשבת קורין פְּרֻשַׁת שְׁקָלִים, ומפְטִירִין (מלכים-ב יב) פְּרֻשַׁת שְׁקָלִים שְׁבִיחַ וְיָדַע הַפֶּהָן. איזו היא שבת ראשונה? כל שראש חודש אדר להיות בתוכה, אפלו בערב שבת. בשנייה "זכור". ומפְטִירִין (שמואל-א טו): "כה אָמַר ה' צְבָאוֹת פְּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה עִמָּלֶךְ לְיִשְׂרָאֵל". איזו היא שבת שנייה? כל שחל פורים להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת. בשלישית - פרה אדמה, ומפְטִירִין (יחזקאל לו): "וְזָרַקְתִּי

עליכם מים טהורים וטהרתם". איזו היא שבת שלישית? כל שמוכה לפורים מאחריו. רביעית - "החדש הזה לכם ראש חדשים", ומפטירין (יחזקאל מה): "כה אמר ה' בראשון באחד לחדש", איזו היא שבת רביעית? כל שחל ראש חדש ניסן חל להיות בתוכה, ואפלו בערב שבת.

ב. היתה פרשת שקלים סמוכה לאדר הראשון, בין מלפניה בין מלאחריה - קורין אותה וחוזרין וכוּפלין אותה. וכן בשנייה, וכן בשלישית, וכן ברביעית, וכן בפורים, שואלים הלכות פסח בפסח, והלכות עצרת בעצרת. הלכות חג בכּהג. בבית הועד שואלים בהלכות הפסח קדם לפסח שלשים יום. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שתי שבתות.

ג. יום-טוב ראשון של פסח, קורין בפרשת המועדות, ומפטירין בפסח גלגל. ושאר כל ימות הפסח - מלקט וקורא מענינו של פסח, יום-טוב אחרון של פסח - קורין "ויהי בשלח", ומפטירין "וידבר דוד". בעצרת קורין (דברים טו): "שבעה שבועות", ומפטירין בתבקוק. אחרים אומרים: "בחדש השלישי". בראש השנה (ויקרא כג): "דבר אל בני

ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש וגו'. ויש אומרים (בראשית כא): 'וזה' פקד את שרה". ביום הכפורים קורין "אחרי מות", ומפטירין (במדבר כט): "בעשור", שבחמש הפקודים, יום-טוב הראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים. ושאר כל ימות החג בקרבנות החג, בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסוכות וגו', בשני - "ביום השני" (במדבר כט). בשלישי - "ביום השלישי" וכו', יום-טוב האחרון של חג, קורין "כל הכבוד מצות וחקים ובכבוד".

ד. בראש חודש של חנכה קורין (במדבר כח): "ובראשי חדשיכם", מקום שמפסיקין בשבת שחרית - שם קורין במנחה, במנחה - שם קורין בשני. בשני - שם קורין בחמישי. בחמישי - שם קורין לשבת הבאה; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מקום שמפסיקין בשבת שחרית - שם קורין במנחה. ובשני ובחמישי ולשבת הבאה.

ה. ביום-טוב - חמשה, ביום הכפורים - ששה, בשבת - שבעה; אין פוחתין מהן ואין מוסיפין עליהן; דברי רבי ישמעאל. רבי עקיבה אומר: ביום-טוב - חמשה. ביום

הכפורים - שבִּעָה. ובִּשְׁבֵּת - שָׁשָׁה. אין פּוֹחֲתִין מֵהֵן אֲבָל מוֹסִיפִין עָלֵיהֶן. הַכֹּל עוֹלִין לְמַנִּין שְׁבֵעָה, אֲפֹלוּ קָטָן, וְאֲפֹלוּ אִשָּׁה. אֲבָל אָמְרוּ חֲכָמִים: אִשָּׁה לֹא תִקְרָא בַּתּוֹרָה מִפְּנֵי כְבוֹד הַצְּבוֹר.

ו. בֵּית הַכְּנֶסֶת שָׁאִין לָהֶם מִי שִׁיקְרָא, אֲלֵא אֶחָד עוֹמֵד וְקוֹרֵא וְיוֹשֵׁב, אֲפֹלוּ שְׁבֵעָה פְּעָמִים. בֵּית הַכְּנֶסֶת שֶׁל לְעוֹזוֹת, אִם יֵשׁ לָהֶם מִי שִׁיקְרָא עֲבָרִית - פּוֹתְחִין עֲבָרִית, וְחוֹתְמִין. אִם יֵשׁ לָהֶם אַחֵר - מִי שִׁיקְרָא הוּא קוֹרֵא.

ז. אִין עוֹשִׁין מַעֲמָד וּמוֹשָׁב פְּחוֹת מִשְׁבַּעַה פְּעָמִים, וְאִין אוֹמְרִים בְּרַכַּת אֲבָלִים פְּחוֹת מִעֲשָׂרָה. וְאִין מַעֲמָד פְּחוֹת מִעֲשָׂרָה, וְאִין אֲבָלִים מִן הַמַּנִּין. אִין אוֹמְרִים בְּרַכַּת חֲתָנִים פְּחוֹת מִעֲשָׂרָה, וְחֲתָנִים מִן הַמַּנִּין. אוֹמְרִים בְּרַכַּת חֲתָנִים, בֵּין בְּסֵעוּדַת אַרוּסִין, בֵּין בְּסֵעוּדַת נְשׁוּאִין, בֵּין בְּחוֹל בֵּין בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם בָּאוּ פָּנִים חֲדָשׁוֹת - אוֹמְרִים בְּרַכַּת חֲתָנִים. וְאִם לֹאוּ - אִין אוֹמְרִים בְּרַכַּת חֲתָנִים.

ח. אִימְתִי מְסִיעִין עַל הַחֲדָשׁ? - לְאוֹר עֲבוּרוֹ. כִּיצַד? חָל לְהִיּוֹת עָרֵב שַׁבָּת וְשַׁבָּת - מְסִיעִין עָלָיו לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר

ברבי צדוק: כך היו חבורות שבירושלים נוהגין, אלו לבית המִשְׁתָּה וְאלו לבית האָבֶל, אלו לסְעוּדַת אַרוֹסִין וְאלו לסְעוּדַת נְשׂוּאִין, אלו לַשְׁבוּעַ הַבֵּן וְאלו לַלְקוּט עֲצָמוֹת. שְׁבוּעַ הַבֵּן וְלְקוּט עֲצָמוֹת - שְׁבוּעַ הַבֵּן קָדָם לַלְקוּט עֲצָמוֹת. בֵּית הַמִּשְׁתָּה וּבֵית הָאָבֶל - בֵּית הַמִּשְׁתָּה קָדָם לְבֵית הָאָבֶל. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל הָיָה מְקַדֵּים בֵּית הָאָבֶל לְכֻלָּם, שֶׁנֶּאֱמַר (קֹהֶלֶת ז, ב): "טוֹב לָלֶכֶת אֶל בֵּית אָבֶל מִלָּכֶת אֶל בֵּית הַמִּשְׁתָּה". רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי עֲקִיבָה: מָה תִּלְמוּד לֹמֵר (שם): "וְהִחִי יִתֵּן אֶל לְבוֹ" ? - עֲבַד דִּיעֲבֹדוֹן לָךְ, לוֹיָהּ דִּילוּוֹן לָךְ, סְפֹד דִּיסְפֹדוֹנָךְ קָבֵר דִּיקְבֹרְוֹנָךְ¹.

ט. אין קורין בתורה פחות משלשה פסוקין בכרך אחד, אם היתה פרשה של ארבע ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. היתה פרשה של חמשה וקרא שלשה, והניח את השנים, העומד אחריו לקרא - קורא אותן. שנים ועוד שלשה בפרשה אחרת, אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה - הרי זה קורא את כלה. אין מפטירין בנביא פחות משלשה פסוקים

¹ עשה שיגעשו לך, לזה שילוו אותך, ספוד שיספדו אותך.

בכרך אחד. אם היתה פרשה של ארבעה ושל חמשה פסוקין - הרי זה קורא את כלה. המקצר - הרי זה משבח. ואם היו שלשתן שלש פרשיות, כגון (ישעיה נב, ג-ה): "כי כה אמר ה' חנם נמכרתם ... כי כה אמר אדני אלהים מצרים ירד עמי בראשנה ... ועתה מה לי פה נאם ה'" - קורא אחד אחד.

י. אין משירין בסוף הספר, אלא כדי שיקראו שבעה, שיר כדי שיקראו ששה - קורא אותן ששה, ועוד שבעה בחמש אחר. אין משירין בסוף התורה, אלא כדי שיקראו שבעה. שיר כדי שיקראו ששה וקראו אותן ששה - חוזר הענין הראשון וקורא אותן שבעה.

יא. מדלגין בנביא ואין מדלגין בתורה. אין מדלגין מנביא לנביא, ובנביא של שנים עשר - מדלג, ובלבד שלא ידלג מסוף הספר לתחלתו.

יב. גוללין ספר תורה במטפחות חמשין, וחמשין במטפחות נביאים וכתובים. אבל לא נביאים וכתובים במטפחות חמשין, ולא חמשין במטפחות ספר תורה. מניחין תורה על גבי תורה, ותורה על גבי חמשין. תורה וחמשין על גבי נביאים וכתובים

אָבֵל לֹא נִבְיָאִים וּכְתוּבִים עַל גְּבֵי חֲמָשִׁין, וְלֹא חֲמָשִׁין עַל גְּבֵי תוֹרָה.

יג. אָחַד קוֹרָא בַּתּוֹרָה וְאָחַד מְתַרְגֵּם, לֹא יְהִי אָחַד קוֹרָא וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין, וְלֹא שְׁנַיִם קוֹרִין וְאָחַד מְתַרְגֵּם, וְלֹא שְׁנַיִם קוֹרִין וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין. אָחַד קוֹרָא בְּנִבְיָא וְאָחַד מְתַרְגֵּם. אָחַד קוֹרָא וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין, אָבֵל לֹא שְׁנַיִם קוֹרִין וְאָחַד מְתַרְגֵּם, וְלֹא שְׁנַיִם קוֹרִין וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין. אָחַד קוֹרָא מְגִלָּה וְאָחַד מְתַרְגֵּם. אָחַד קוֹרָא וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין. שְׁנַיִם קוֹרִין וְאָחַד מְתַרְגֵּם. שְׁנַיִם קוֹרִין וּשְׁנַיִם מְתַרְגְּמִין. קָטָן מְתַרְגֵּם עַל יְדֵי גְדוֹל, אָבֵל אֵין כְּבוֹד שְׁתַּרְגֵּם גְּדוֹל עַל יְדֵי קָטָן, שְׁנַאֲמַר (שְׁמוֹת ז, א): "וְאֶהְרֵן אֶחֱיָדָה יִהְיֶה נְבִיאָדָה", חֲזוֹן הַכְּנֶסֶת לֹא יִקְרָא עַד שְׂיֵאמְרוּ לוֹ אַחֲרַיִם. וְכֵן רֵאשׁ בֵּית הַכְּנֶסֶת - לֹא יִקְרָא עַד שְׂיֵאמְרוּ לוֹ אַחֲרַיִם, שְׂאֵין אָדָם מְבַזְבֵּז לְעַצְמוֹ, חֲזוֹן הַכְּנֶסֶת הָעוֹמֵד לְקִרְוֹת - אָחַד עוֹמֵד וּמְחַזֵּן לוֹ עַד שְׁעָה שְׂיִקְרָא.

יד. כִּיצַד הָיוּ זְקֵנִים יוֹשְׁבֵין? פְּנִיָהֶם כְּלָפֵי הָעַם וְאַחֲרֵיהֶן כְּלָפֵי קֹדֶשׁ, כְּשֶׁמְנִיחִין אֶת הַתְּבָה - פְּנִיָהֶם כְּלָפֵי הָעַם, וְאַחֲרֵיהֶם כְּלָפֵי קֹדֶשׁ, כְּשֶׁהַכֹּהֲנִים נוֹשְׂאִים כְּפִיָהֶם - פְּנִיָהֶם כְּלָפֵי הָעַם

ואחוריהן כלפי קדש, חזן הכנסת פניו כלפי קדש, וכל העם פניהם כלפי קדש, שנאמר (ויקרא ח, ד): "ותקהל העדה אל פתח אהל מועד". אין פותחין פתחי בתי כנסיות אלא למזרח, שכן מצינו בהיכל שהיה פתוח למזרח, שנאמר (במדבר ג, לח): "והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל מועד מזרחה"; אין בונין אותו אלא בגובהה של עיר, שנאמר (משלי א, כא): "בראש המיות תקרא".

טו. איזו היא קימה שאמרה תורה (ויקרא יט, לב): "מפני שיבה תקום"? עומד מפניו בתוך ארבע אמות שלו. איזה הוא הדור שאמרה תורה (שם): "והדרת פני זקן"? לא עומד במקומו, ולא מדבר במקומו, ולא סותר את דבריו, נוהג בו מורא ויראה במשא ומתן, ובכניסה וביציאה, והן קודמין לכל אדם, שנאמר (דברים א, טו): "ואתן אותם ראשים עליכם". היוצא למלחמת הרשות - חופר ויושב חופר ומכסה, שנאמר (דברים כג, יד): "וחפרתה בה ושבת" וגו'. המסיף את רגליו - פניו כלפי העם. המטיל את המים - אחוריו כלפי קדש. אמר רבי יוסי: במה

דברים אמורים? מן הצופין ולפנים, אבל מן הצופין ולחוץ
אין צריך.

טז. הפורס על שמע, והמברך על המצות, ועל הפרות - הרי זה
לא יענה אחר עצמו 'אמן'. אם ענה - הרי זה דרך בורות, אין
עונין אמן, לא תומה ולא קטופה. בן עזאי אומר: העונה אמן
תומה - יהיו בניו תומים. קטופה - יתקטפו ימיו. ארכה -
יארך ימים ושנים.

יז. פוחח, פורס על שמע ומתרגם. רבן שמעון בן גמליאל
אומר: יהא זהיר בעצמו שלא יתגלה. סומא, פורס על שמע
ומתרגם. רבי יהודה אומר: כל שלא ראה מאורות מימיו - לא
יפרס על שמע. אמרו לו: הרבה דרשו במרכבה ולא ראו אותה
מעולם. כהן שיש בו מום בפניו בידיו וברגליו - הרי זה לא
ישא את כפיו, מפני שהעם מסתכלין בו. ואם היה חכר עיר -
הרי זה מתר. הרי שהיה מעטף במעפרות ובלפידים, אין כבוד
שיקרא ויתרגם ויעבר לפני התבה וישא את כפיו.

ית. התולה מזוזתו בתוך פתחו - סכנה ואין בה מצוה, נתנה במקל ותלאה אחר הדלת - סכנה ואין בה מצוה. של בית מונבו המלך היו עושין כן בפונדקאות.

יט. יש נקראין ומתרגמין, נקראין ולא מתרגמין, לא נקראין ולא מתרגמין. מעשה בראשית - נקרא ומתרגם, מעשה לוט ושתים בנותיו - נקרא ומתרגם. מעשה יהודה ותמר - נקרא ומתרגם. מעשה עגל ראשון - נקרא ומתרגם. הקללות שבתורה - נקראין ומתרגמין, לא יהא אחד מתחיל ואחד גומר, אלא המתחיל - הוא גומר את כלן. אזהרות ועונשין שבתורה - נקראין ומתרגמין. מעשה אמנון ותמר - נקרא ומתרגם. מעשה אבשלום בפלגשי אביו - נקרא ומתרגם. מעשה פלגש בגבעה, נקרא ומתרגם (יחזקאל טז, ב): "הודע את ירושלים" - נקרא ומתרגם. ומעשה באחד שהיה קורא לפני רבי אליעזר "הודע את ירושלים", ומתרגם. אמר לו: 'צא והודיע תועבותיה של אמך! והמרובה - קורין אותה לרבים. מעשה ראובן נקרא ולא מתרגם, ומעשה ברבי חנינא בן גמליאל שהיה בכבול, והיה קורא החזן (בראשית לה, כב): "ויילך

ראובן וישׁכב את בלהה" וגו' ויהיו בני יעקב שנים עשר" ואמר למתרגם: 'אל תתרגם אלא אחרון'! ושכחוהו חכמים. מעשה עגל השני נקרא ולא מתרגם, אלו הן מעשה עגל השני: מן "ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה" (שמות לב, כא) עד "וירא משה את העם כי פרוע הוא" וגו' (שם שם, כה). ועוד כתוב אחר (שם שם, לה): "ויגף ה' את העם" וגו'; מכאן אמר רבי שמעון בן אלעזר: אין אדם רשאי להשיב על הקלקלה, שמתשובה שהשיב אהרן למשה פקרו האפיקורסים. ברכת כהנים - נקראין ולא מתרגמין. מעשה דוד ואמנון - נקרא ולא מתרגם, והסופר מלמד כדרכו.

כ. כל המקראות הכתובות לגנאי - קורין אותן לשבח, כגון (דברים כח, ל): "אשה תארש ואיש אחר ישגלנה"; כל מקום שכתוב 'ישגלנה' קורין אותו 'ישכבנה', כגון (דברים כח, כז): "בשחין מצרים ובעפלים". כל מקום שכתוב 'בעפלים' קורין אותו 'בטחרים', וכגון (מלכים-ב ו, כה): "ורבע הקב דביונים בחמשה כסף"; (ישעיה לו, יב): "לאכל את צואתם ולשתות את מימי רגליהם"; (מלכים-ב י, כז): "וישמהו למחראות -

למוצאות". רבי יהושע בן קרחה אומר: "וישמהו למחראות" קורין אותו ככתבו, מפני שהוא גנאי. כא. כתב הנכתב ליחיד - אין מכנין אותה לרבים, לרבים - אין מכנין אותה ליחיד. רבי יהודה אומר: המתרגם פסוק כצורתו - הרי זה בדאי, והמוסיף - הרי זה מגדף. תרגמן העומד לפני חכם - אינו רשאי לא לפחות ולא להוסיף ולא לשנות, אלא אם כן יהיה אביו או רבו.

יום שלישי, יז טבת תשע"ו

רמב"ם

הלכות תרומות
פרק ה'

ירושלמי

פסחים סא

בבלי

גטין טז

הריני לומד לקים מצות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת מועד קטן פרק ראשון

א. מעין היוצא בתחלה, משקין ממנו אפלו שדה בית הבעל;
 דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אין משקין ממנו אלא שדה
 בית השלחין שחרבה. רבי אלעזר בן עזריה אומר: לא כף ולא
 כף, יתר על כן אמר רבי יהודה: לא יפנה אדם אמת המים,
 וישקה לגנתו ולחרבתו בחולו של מועד. אין ממלאין ומשקין
 בקילון, ואפלו מן הברכה שנתמלאת בקילון, אבל ברכה
 שנוטפת משדה בית השלחין זו - מתר להשקות ממנה שדה
 בית השלחין אחרת. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי ערוגות
 זו למעלה מזו - לא ידלה מן התחתונה וישקה לעליונה, אבל
 משקה הוא מן העליונה לתחתונה, יתר על כן אמר רבי אלעזר
 בן רבי שמעון: אפלו ערוגה אחת, חצייה נמוף וחצייה גבוהה -
 לא ידלה ממקום נמוף שבה ומשקה למקום גבוה שבה. אבל
 מזלף הוא מן הגבוה שבה על הנמוף שבה ומשקה, מרביצין
 שדה בית השלחין במועד.

ב. אלו הן עגיות: בדידין² שבעקרי הזיתים, ושבעקרי אילנות - מתרין. וממשמשין בקנים. דבר האבד עושין אותו במועד, דבר שאינו אבד - אין עושין אותו במועד, מוכר אדם עגתו של מים לנכרי, ומחליף עמו משבת למוצאי שבת ואינו חושש.

ג. אין חופרין בורות שיחין ומערות במועד, אבל מחנכין ומתקנין אותן. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה במועד, ודברי חכמים בשביעית. כיצד כדרכו? חופר בגומא ותולה בה מצודה. כיצד שלא כדרכו? תוחב בשפוד ומכה בקרדם ומרדד אדמה תחתיו. רבי שמעון בן אלעזר אומר: כשאמרו משדה לבן שלא כדרכו, לא אמרו אלא בשדה לבן הסמוכה לעיר, אבל בשדה לבן הסמוכה לשדה אילן, אפלו כדרכו - שמא יצאו משדה לבן, ויחריבו את האילנות. צדין את האישות, ואת העכברים משדה לבן, ומשדה האילן כדרכו, ומחריבין חורי הנמלים. כיצד מחריבין? רבי שמעון בר יוחאי אומר: מביא עפר מחורו של זה ונותן לחורו של זה, והן חונקין זה

² גומות עגולות סביב האילן ומים בתוכן.

את זה. מרביצין מים על גבי פשתן מפני עקרב. ונחיל של דבורים שברח - מחזירין אותן למקומו.

ד. מי שהיה כתלו גוחה לרשות הרבים - סותרו ובונה אותו, מפני סכנת נפשות. חומת העיר שנפרצה - גודרין אותה. גדרוה ונפרצה - אין גודרין אותה. אם הייתה סמוכה לספר - סותרה ובונה כדרךכו.

ה. רבי מאיר אומר: רואין את הנגעים להקל ולא להחמיר; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: לא להקל ולא להחמיר, שאם אתה אומר נזקק לו להקל - נזקק לו אף להחמיר. אמר רבי: נראין דברי רבי מאיר במסגר, ודברי רבי יוסי במחלט. איזה הוא חנוף הקברות? מאריך בה ומרחיב בה. איזו היא נברכת? זו היא בקיע³, מודה רבי יהודה: בסיד שיכול לגומרה, שמדין אותה במועד.

ו. אין מקדשין נשים במועד. רבי יהודה מתיר, שמא יקדמנו אחר ברחמים. ממאנין, ומגרשין, וחולצין, ומיבמין במועד.

³ ברכה גדולה עשויה בחצר שיכנסו המים לתוכו.

ז. מִלְקַט אָדָם עֵצִים וְעֹשֶׁבִים, בֵּין מִתּוֹךְ שְׁלוֹ בֵּין מִתּוֹךְ שֶׁל חֵבְרוֹ, וּבִלְבָד שְׁלֵא יַעֲשֶׂה אוֹמֵן. וְטוֹחֲנִין בַּמוֹעֵד לְצַרְךָ הַמוֹעֵד. דָּבָר הָאֶבֶד - עוֹשִׁין אוֹתוֹ בַּמוֹעֵד. דָּבָר שְׁאִין אֶבֶד - אֵין עוֹשִׁין אוֹתָהּ בַּמוֹעֵד. בַּמָּה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּתֵלוֹשׁ, אֲכָל בְּמַחְבֵּר - אִף דְבָר הָאֶבֶד - אֵין עוֹשִׁין אוֹתוֹ בַּמוֹעֵד. אִם אֵין לוֹ מָה יֵאכֹל - קוֹצֵר וּמַעְמֵר, וְזוֹרֵה וּבוֹרֵר, וְטוֹחֵן, וּבִלְבָד שְׁלֵא יְדוּשׁ בְּפָרוֹת.

ח. לוֹקְחִים מִן הָעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שְׂדוֹת בָּתִּים וּכְרָמִים, בַּהֲמָה וְעֹבְדִים וּשְׂפָחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמַצִּיל מִיָּדָם, וְכוֹתֵב וּמַעֲלָה בְּעַרְפָּאִין בְּשִׁבְתָּהּ, וְאִם הָיָה כֹהֵן - מְטַמֵּא לָהֶם וְיוֹצֵא לְדוֹן עֲלֵיהֶם בַּחוּצָה לְאֶרֶץ, וְכִשֶׁם שֶׁמְטַמֵּא בַּחוּצָה לְאֶרֶץ - כִּךָּ מְטַמֵּא בְּבֵית הַקְּבֵרוֹת, וּמְטַמֵּא לְלַמֵּד תּוֹרָה וְלִשָּׂא אִשָּׁה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שָׁם מִמִּי לְלַמֵּד - הָרִי זֶה לֹא יִטְמָא. וְאִם לֹא - הָרִי זֶה מְטַמֵּא. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אִם יֵשׁ שָׁם מִמִּי לְלַמֵּד - הָרִי זֶה מְטַמֵּא, שְׁאִין מִכָּל אָדָם זוֹכָה לְלַמֵּד אֶלָּא מִמִּי שְׁזוֹכָה לוֹ.

יום רביעי, יח טבת תשע"ו

רמב"ם

הלכות תרומות
פרק ו'

ירושלמי

פסחים סב

בבלי

גטין יז

הריני לומד לקיים מצוות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת מועד קטן פרק שני

א. כל אלו שאמרו: 'מגלחין במועד' - מתר לספר בספר במועד.
בתוך שלשים יום של אבל, אף על פי שהתירו לו לספר - לא
התירו לספר ברשות הרבים, אבל מספר הוא בצנעה בתוך
ביתו.

ב. כל אלו שאמרו 'מכבסין במועד' - מתר לכבס. בתוך
שלשים יום של אבל, אף על פי שהתירו לו לכבס - לא יולף
כליו לכובס, אבל מכבס הוא בצנעה בתוך ביתו, כשם שאסור

לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס - כִּךְ אָסוּר לְטוֹל צַפְרָנִים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הַבְּאִין מִחוּף הַיָּם וּמִמְדִּינַת הַיָּם - אָסוּרִין לְסַפֵּר וּלְכַבֵּס. וְחֻכָּמִים מִתִּירִין. אָמַר רַבִּי: גֵּרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה, בְּזִמְן שֶׁלֹּא נָטַל רְשׁוּת, וְדְבָרֵי חֻכָּמִים, בְּזִמְן שֶׁנָּטַל רְשׁוּת.

ג. אֵין כּוֹתְבִין שְׁטְרֵי אָרִיסוֹת וְקַבְלָנוֹת בְּמוֹעֵד. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר, שְׁמָא יְקַדְּמוּנוּ אַחַר. כּוֹתֵב אָדָם חֲשִׁבוֹנוֹתָיו בְּמוֹעֵד, וּמִחֲשֵׁב אָדָם יְצִיאֹתָיו בְּמוֹעֵד, וּמְקַבְּלִין קְבוּלָת בְּמוֹעֵד לְמוֹצָאֵי מוֹעֵד, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִשְׁקַל וְשֶׁלֹּא יִמָּנֶה, וְשֶׁלֹּא יִמְדוּד כְּדֶרֶךְ שְׁעוֹשֶׂה בְּחוּל.

ד. הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ שְׁנַיִ יָמִים קָדָם הֶרְגֵּל - מוֹנֶה חֲמִשָּׁה יָמִים אַחַר הֶרְגֵּל. וְרַבִּים מִתְּעַסְקִין בּוֹ, וּמְלַאכְתּוֹ נַעֲשִׂית עַל יְדֵי אַחֵרִים. וְעֵבְדָיו וְשִׁפְחוֹתָיו עוֹשִׂין בְּצַנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְאֵין רַבִּים מִתְּעַסְקִין עִמוֹ, שֶׁכְּבָר נִתְּעַסְקוּ בּוֹ בְּרִגְלָה. כִּלְלוּ שֶׁל דְּבָר: כֹּל שֶׁהוּא מִשׁוּם אֶבֶל - רִגְלָה מִפְּסִיקוֹ, וְכֹל שֶׁהוּא מִשׁוּם עֲסָקִי רַבִּים - אֵין רִגְלָה מִפְּסִיקוֹ. קָבְרוּ שְׁלֹשָׁה יָמִים בְּסוּף הֶרְגֵּל - מוֹנֶה שְׁבַע אַחַר הֶרְגֵּל. אַרְבָּעָה יָמִים הֶרְאִשׁוּנִים - רַבִּים מִתְּעַסְקִין

בו. שְׁלֹשָׁה יָמִים הָאֲחֵרוֹנִים - אֵין רַבִּים מִתְעַסְקִין בוֹ, שְׁכָבֵר נִתְעַסְקוּ בוֹ בְּרֵגֶל, וְרֵגֶל עוֹלָה לוֹ.

ה. שְׁבַעַה יָמִים קָדָם הֶרְגֵּל מְסַפֵּר בְּעֶרֶב הֶרְגֵּל. אִם לֹא סֵפֵר בְּעֶרֶב הֶרְגֵּל - אֲסוּר לְסַפֵּר עַד שִׁיעֲבְרוּ עָלָיו שְׁלֹשִׁים יוֹם, אִף עַל פִּי שְׂאִין הֶרְגֵּל עוֹלָה לְסַפֵּירַת שְׁבַעַה - עוֹלָה לְסַפֵּירַת שְׁלֹשִׁים יוֹם. סִיִּם כְּפִיַת הַמָּטָה שְׁלֹשָׁה יָמִים קָדָם הֶרְגֵּל - אֵין צָרִיךְ לְכַפּוֹתָהּ אַחַר הֶרְגֵּל; דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: אֶפְלוּ יוֹם אֶחָד, וְאֶפְלוּ שְׁעָה אַחַת. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן רַבִּי שְׁמַעוֹן: הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי, הֵן הֵן דְּבָרֵי בֵּית הַלֵּל, שְׁבִיַת שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁלֹשָׁה יָמִים. וּבֵיַת הַלֵּל אוֹמְרִים: יוֹם אֶחָד בְּעֶרֶב שַׁבַּת זוֹקֵף אֶת מְטָתוֹ. וּבְמוֹצָאֵי שַׁבַּת כּוֹפֵה, אֶפְלוּ לֹא נִשְׁתַּיֵּר לוֹ אֶלָּא יוֹם אֶחָד בְּלַבָּד. אֵין אָבֵל רֹשָׁאֵי לְהִתְאַבֵּל בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד, אָבֵל נוֹהֵג בְּצַנְעָה בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ.

ו. שוֹתִין מִי זְבָלִים, וּמִי דְקָלִים, וְכוּס עֶקְרִין בְּמוֹעֵד, שְׁבָרָא שׁוֹנָה הֵיוּ אוֹמְרִים: אֵין שוֹתִין מִי זְבָלִין, וּמִי דְקָלִין, וְכוּס שֶׁל עֶקְרִין בְּמוֹעֵד, עַד שְׁבָא רַבִּי עֶקִיבָא וְלַמַּד, שְׁשׁוֹתִין מִי זְבָלִין וּמִי דְקָלִין וְכוּס עֶקְרִין בְּמוֹעֵד. מְקִיזִין דָּם לְבַהֲמָה,

לחיה, ולעופות, ואין מונעין רפואה מן הבהמה במועד. בהמה שתבעה זכר - אין מרביעין אותה, אבל מורדין אותה לבקרות⁴. חמורה שתבעה - מרביעין אותה בשביל שלא תצטנן. ושאר כל הבהמות - מורדין אותן לבקרות. בכור ופסולי המקדשין - אין מרביעין אותו, לא במועד ולא בחול.

ז. דנין דיני ממונות, ודיני נפשות, ודיני קנסות. ושורפין את הפרה, ועורפין את העגלה, ורוצעין עבד עברי, ופודין את הערכין, ואת החרמים, ואת ההקדשות, ואת מעשר שני, ומפרקין מנעל מן האמוס⁵, ובלבד שלא יחזיר. מכבש של כובשים שהתירו קדם למועד - אין מחזירים לו, ואין צריך לומר שאין נוטל הימנו, ושל בעל הבית - נוטל הימנו, ואין צריך לומר שמחזירו. חניות פתוחות לסטיו - פותח ונועל כדרכו. לרשות הרבים - פותח אחת ונועל אחת.

ח. ערב יום-טוב האחרון של חג - יוצא ומעטר את השוק בשביל יום-טוב האחרון של חג. יושבין על ספסל של כותים

⁴ מקום שיש בהמה והיא נרבעת מעצמה.

⁵ עץ עשוי כמדת המנעל לבית מושבו, ובשעת גמר מלאכה מושיבין אותו עליו.

בשבת, ובעכו. ומעשה ברבן גמליאל, שהיה יושב על ספסל של כותים בשבת בעכו. אמרו לו: מימינו לא היינו נוהגין כך! ולא רצה לומר להם: 'מתרין אתם', אלא עמד והלך לו. רוחצין שני אחים כאחד, ואין רוחצין שני אחים בכבול⁶. מעשה ביהודה והלל בנוי של רבן גמליאל, שנכנסו לרחץ בכבול, אמרו להם: לא היינו נוהגין להיות רוחצין שני אחין כאחד בכבול! ולא רצו לומר להם: 'מתרין אתם', אלא נכנסו ורחצו זה אחר זה. יוצאין בקורדקיסין⁷ בשבת, ואין יוצאין בקורדקיסין בשבת בבירי⁸. ומעשה ביהודה והלל, בנוי של רבן גמליאל, שהיו יוצאין בקורדקיסין של זהב בשבת בבירי, אמרו להם: לא היו נוהגין כן להיות יוצאין בקורדקיסין של זהב בשבת! לא רצו לומר להם: 'מתרין אתם'! אלא שלחום ביד עבדיהם.

⁶ שם מקום.

⁷ מיני מנעל רהבים.

⁸ שם מקום.

ט. חכם שמת - הכל קרוביו, הכל קורעין, הכל חולצין, והכל סופדין עליו, והכל מברין עליו - אפלו ברחובה של עיר. אין מוליכין חלילין לבית האבל, ולא לבית המשתה, ולבית השמחה, אלא במקום שנהגו. איזהו הספד? זה שעל הלב, שנאמר (ישעיה לב, יב): "על שדים ספדים"; טפוח - בידים. קילוס - זה פשוט זרועות.

יום חמישי, יט טבת תשע"ו

רמב"ם

הלכות תרומות
פרק ז'

ירושלמי

פסחים סג

בבלי

גטין יח

הריני לומד למים מצנות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת
רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקון למוד זה.

מסכת חגיגה פרק ראשון

א. הַטָּמֵא, פָּטוּר מִן הַרְאִיָּה שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים יב, ה-ו): "וּבֵאתָ שָׁמָּה וְהִבַּאתָם שָׁמָּה" - בְּרֵאשִׁי לְכַנֵּס לְעֶזְרָה, יֵצֵא טָמֵא שָׂאִין רְאוּי לְכַנֵּס לְעֶזְרָה.

ב. יוֹחֲנָן בֶּן דֹּהֲבַאי אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי יְהוּדָה: אִף הַסּוּמָא אַחַת מֵעֵינָיו - פָּטוּר בְּרֵאִיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר: "יִרְאֶה". הַשִּׁיב רַבִּי תַחַת בֵּית הַלֵּל, לְדַבְּרֵי בֵּית שְׂמַאי (שְׁמוּאֵל-א א, כב): "וְחִנְנָה לֹא עָלְתָה כִּי אָמְרָה לְאִשָּׁה עַד יִגְמַל הַנֶּעֶר" וְגו'.

ג. קָטָן שָׂאִין צָרִיךְ לְאָמוּ - חֵיב בְּסִכָּה. קָטָן שֶׁצָּרִיךְ לְאָמוּ - יוֹצֵא בְּעֶרּוּב אָמוּ, וְשָׂאִינוּ צָרִיךְ לְאָמוּ - מְעַרְבִין עָלָיו מְזוּזַן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת בְּעֶרּוּבֵי תַּחּוּמִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לְנִעְנֹעַ - חֵיב בְּלוּלָב. יוֹדֵעַ לְהַתְעַטֵּף - חֵיב בְּצִיצִית. יוֹדֵעַ לְדַבֵּר - אָבִיו מְלַמְדוֹ שְׁמַע, וְתוֹרָה וְלִשׁוֹן קָדֵשׁ, וְאִם לֹא - רְאוּי לוֹ שְׂלֵא בָּא לְעוֹלָם. יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר תְּפִלָּיו - אָבִיו לוֹקַח לוֹ תְּפִלִּין. כִּיצַד בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ? מְטַבִּילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֶלֶץ לְשֵׁם תְּרוּמָה. יוֹדֵעַ לְשִׁמּוֹר גּוֹפּוֹ - אוֹכְלִין עַל גּוֹפּוֹ טְהוֹרוֹת. יוֹדֵעַ לְפָרֵשׁ כְּפָיו - חוֹלְקִין לוֹ עַל הַגָּרֶן. כִּיצַד בּוֹדֵקִין אוֹתוֹ? מְטַבִּילִין אוֹתוֹ וְנוֹתְנִין לוֹ חֶלֶץ לְשֵׁם תְּרוּמָה. יֵשׁ בּוֹ דַּעַת לְשֶׁאֵל, סִפְקוֹ בְּרִשּׁוֹת הַיְחִיד - טָמֵא.

ברשות הרבים - טהור. יודע לשחט - שחיטתו כשרה. יכול לאכל כזית דגן - פורשין מצואתו וממימי רגליו ארבע אמות. כזית צלי - שוחטין עליו את הפסח, שנאמר (שמות יב, ד): "איש לפי אכלו". רבי יהודה אומר: לעולם אין שוחטין עליו הפסח, עד שידע הפרש אכילה. אמר לו: איזו הפרש אכילה? כל שנותנין לו ביצה - ונוטלה, אבן - וזורקה.

ד. תינוקת שהביאה שתי שערות - חייבת בכל מצות האמורות בתורה, או חולצת או מתיבמת. וכן תינוק שהביא שתי שערות - חייב בכל המצות האמורות בתורה, ראוי להיות בן סוטר ומורה. נתמלא זקנו - ראוי לעשות שליח צבור לעבר לפני התבה, ולשא את כפיו, אבל אין חולק בקדשי מקדש עד שיביא שתי שערות. רבי אומר: אומר אני, עד שיהא בן עשרים שנה, שנאמר (עזרא ג, ח): "ויעמידו את הלויים מבן עשרים שנה ומעלה לנצח על מלאכת בית ה'".

ה. בית שמאי אומרים: מרבה מדת ראיה ממדת חגיגה, ראיה - כלה לגבוה, מה שאין בן בחגיגה. ובית הלל אומרים: מרבה מדת חגיגה ממדת ראיה, חגיגה נוהגת לפני הדבור ולאחר

הדבור, מה שאין כן בראיה. שלש מצות נוהגות ברגל, אלו הן: ראיה, חגיגה ושמחה, יש בראיה מה שאין בשתייה, יש בחגיגה מה שאין בשתייה, ובשמחה מה שאין בשתייה. ראיה - כלה לגבוה, מה שאין כן בשתייה. חגיגה - נוהגת לפני הדבור ולאחר הדבור, מה שאין כן בשתייה. שמחה נוהגת באנשים ונשים, ונוהגת כל שבועה, מה שאין כן בשתייה.

ו. איזו היא ראיה? אלו עולות הבאות לראיה. איזו היא חגיגה? אלו שלמים הבאין לחגיגה. אם יש לו להביא מתוך ביתו - יביא. ואם לאו - משתתף הוא עם אחרים, ובלבד שלא יפחות מכשעור, זה וזה קרויין חגיגה.

ז. אמר רבי שמעון בן אלעזר: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על עולה ושלמים של יום-טוב, שלא יביא אלא מן החלין, ועל שלמים הבאין בשאר ימות השנה, שאם רוצה לסמך מן המעשר - סומך, על מה נחלקו? על עולת של יום-טוב עצמו, שבית שמאי אומרים: יביא הכל מן החלין, ובית הלל אומרים: יביא חובתו מן החלין, ואם רצה לסמך מן המעשר - סומך, ושאר כל ימות השנה יביא חובתו מן החלין.

ח. ישראל יוצאין ידי חובתן בנדרים ונדבות, ובמעשר בהמה. כהנים בחטאת, ואשם בככור בקזזה ובשוק. אבל לא בעופות ולא במנחות. נזיר יוצא באלו, בין בשלו בין בשל אחרים, ובלבד שיאכל מן הזבח. כל שבעה נזיר יוצא באלו, בין בשלו בין בשל אחרים.

ט. אין מביאים תודה בחג המצות מפני החמץ שבה, ולא בעצרת מפני שהוא יום-טוב, אבל מביא תודתו בחג הסכות, ויוצא בה ידי חובתו. רבי שמעון אומר: אין מביאין תודה בחג הסכות, שנאמר (דברים טז, טז): "בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסכות", כל שבא בחג המצות - בא בחג השבועות, ובחג הסכות, תודה שאינה באה בחג המצות - אינה באה, לא בחג השבועות ולא בחג הסכות. רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: מביא אדם תודתו בחג הסכות ויוצא בה ידי חובתו משום שמחה, ואין יוצא בה ידי חובה משום חגיגה.

י. עבר הרגל ולא חג - אינו חייב באחריותו, על זה נאמר (קהלת א, טו): "מענת לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות". רבי שמעון בן מנסיא אומר: איזו היא "מענת לא יוכל לתקן"? זה

הבא על הערוה והוליד ממנה ממזר. גנב אדם - יכול שיחזיר גנבו. גזל - יכול שיחזיר גזלו. בא על אשת איש - פסלה מידי בעלה, נטרד מן העולם והולך, ועל זה נאמר: "מענת לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן יוחאי אומר: אין אומרים - 'בקרוב גמל זה, שמא יש בו מום, בקרוב חזיר זה שמא יש בו מום', אין מבקרין אלא טלה! ואיזה? זה תלמיד חכם הפורש מן התורה, ועל זה נאמר: "מענת לא יוכל לתקן". רבי שמעון בן אלעזר אומר: עליו הוא אומר (משלי כז, ח): "כצפור נודדת מן קנה" וגו', ואומר (ירמיה ב, ה): "מה מצאו אבותיכם בי עול כי רחקו מעלי" וגו'.

יא. הטר נדרים פורחין באויר, ואין להם על מה שייסמכו, אבל חכם מתיר לפי חכמתו, הלכות שבת חגיגות ומעילות כהרין התלויין בשערה, מקרא מועט והלכות מרבות, אין להם על מה שייסמכו, מכאן היה רבי יהושע אומר: צבתא בצבתא מתעבדא, צבתא קדמיתא במאי אתעבדת, הא לאו בריה הות. הדינין העבודות, הטהרות והטמאות והעריות, מוסף עליהן הערכין והחרמים וההקדשות, מקרא מרבה, מדרש והלכות

מרבות - יש להן על מה שייסמכו, אבא יוסי בן חנן אומר: אלו שמונה מקצעי תורה, גופי הלכות הן.

יום שישי, כ' טבת תשע"ו

רמב"ם

הלכות תרומות
פרק ח'

ירושלמי

פסחים סד

בבלי

גטין יט

הריני לומד לקנים מצנות בוראי, והריני מזכה בלמודי לעלוי נשמת רבי אליעזר שלמה בן רבי מנחם זאב, זכותו יגן עלינו, שתקן למוד זה.

מסכת חגיגה פרק שני

ב. אין דורשין בעריות בשלשה, אבל דורשין בשנים, אבל לא במעשה בראשית בשנים. אבל דורשין ביחיד ולא במרובה ביחיד, אלא אם כן היה חכם מבין מדעתו. מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור, והיה רבי אלעזר בן ערף מחמר אחריו, אמר לו: רבי שנה לי פרק אחד במעשה מרובה, אמר לו: לא כך שניתי לכם ולא במרובה ביחיד,

אֵלָא אַם כֵּן הָיָה חָכֶם מִבֵּין מִדְעָתוֹ? אָמַר לוֹ: מַעֲתָה אֲרָצָה
 לִפְנֵיךָ? אָמַר לוֹ: אָמור! פֶּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֶרְךָ, וְדַרְשׁ
 בְּמַעֲשֵׂה מִרְכָּבָה, יֵרֵד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי מִן הַחֲמור, וְנִתְעַטֵּף
 בְּטִלְיָתוֹ, וַיֵּשְׁבוּ שְׁנֵיהֶם עַל גְּבֵי אֶבֶן אַחַת, תַּחַת הַזַּיִת, וְהִרְצָה
 לִפְנָיו, עָמַד וּנְשָׁקוּ, וְאָמַר: בְּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר נָתַן בֶּן
 לְאַבְרָהָם אֲבִינוֹ שְׂיודֵעַ לְהִבִּין וְלִדְרֹשׁ בְּכָבוֹד אֲבִיו שְׁבַשְׁמִים,
 יֵשׁ נְאֻה דוֹרֵשׁ וְאִין נְאֻה מְקִים, נְאֻה מְקִים וְאִין נְאֻה דוֹרֵשׁ, אַתָּה
 נְאֻה דוֹרֵשׁ וְנְאֻה מְקִים, אֲשֶׁרִיךְ אֲבִינוֹ אֲבָרְהָם! שְׂאֶלְעָזָר בֶּן
 עֶרְךָ יֵצֵא מִחֻלְצִיךָ, שְׂיודֵעַ לְהִבִּין וְלִדְרֹשׁ בְּכָבוֹד אֲבִיו
 שְׁבַשְׁמִים. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: שְׁלֵשׁ הִרְצָאוֹת הֵן – רַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ הִרְצָה לִפְנֵי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי
 הִרְצָה לִפְנֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. חֲנַנְיָא בֶּן חֲכִינָאִי הִרְצָה לִפְנֵי רַבִּי
 עֲקִיבָה.

ב. אַרְבַּעַה נִכְנְסוּ לִפְרֻדָּס, בֶּן עֲזַאי וּבֶן זוּמָא, אַחַר וְרַבִּי עֲקִיבָה.
 אַחַד הִצִּיץ וּמַת, אַחַד הִצִּיץ וּנְפָגַע, אַחַד הִצִּיץ וְקָצַץ בְּנִטְעוֹת,
 וְאַחַד עָלָה בְּשָׁלוֹם וַיֵּרֵד בְּשָׁלוֹם. בֶּן עֲזַאי הִצִּיץ וּמַת, עָלָיו
 הַכָּתוּב אוֹמַר (תְּהִלִּים קטז, טו): "יִקַּר בְּעֵינֵי ה' הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו".

בן זומא הציץ ונפגע, עליו הכתוב אומר (משלי כה, טז): "דבש מצאת אכול דידך וגו', אלישע הציץ וקצץ בנטיעות, עליו הכתוב אומר (קהלת ה, ה): "אל תתן את פיך לחטיא את בשרך" וגו'. רבי עקיבה עלה בשלום וירד בשלום, עליו הכתוב אומר (שיר השירים א, ד): "משכני אחריך נרוצה" וגו'. משלו משל, למה הדבר דומה? לפרדס של מלך ועליה בנויה על גביו, מה עליו להאדם להציץ, ובלבד שלא יזוז את עיניו ממנו. ועוד משלו משל, למה הדבר דומה? לאסטרטיא העוברת בין שני דרכים, אחד של אור ואחד של שלג, הטא לכאן - נכוה באש, הטא לכאן - נכוה משלג, מה עליו על אדם? להלך באמצע, ובלבד שלא יהא נוטה לא לכאן ולא לכאן. מעשה ברבי יהושע בן חנניא, שהיה עומד על גבי מעלה בהר הבית, וראהו בן זומא ולא עמד מפניו, הגיע אצלו ולא נתן לו שלום, אמר לו: מאן ולאין בן זומא? אמר לו: צופה הייתי במעשה בראשית, ואין בין מים העליונים למים התחתונים אפלו טפת, שנאמר (בראשית א, ב): "ורוח אלהים מרחפת על פני המים", ואומר (דברים לב, יא): "כנשר יעיר קנו" וגו', מה נשר זה טס על

גבי קנו, נוגע ואינו נוגע, כך אין בין מים העליונים למים התחתונים, אפלו טפח. אמר להם רבי יהושע לתלמידיו: כבר בן זומא מבחוץ! לא היו ימים מועטים עד שנסתלק בן זומא.

ג. כל המסתכל בארבעה דברים - ראוי לו שלא בא לעולם, מה למעלה מה למטה, מה לפניו ומה לאחור. "כי שאל נא לימים ראשנים" (דברים ה, לב) - יחיד, ואין שנים שואלין. יכול ישאל אדם על קדם למעשה בראשית? תלמוד לומר (שם): "למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ", יכול לא ישאל אדם מששת ימי בראשית? תלמוד לומר: - "לימים ראשנים אשר היו לפניך", יכול ישאל אדם מה למעלה, מה למטה, מה לפניו ומה לאחור? תלמוד לומר: "ולמקצה השמים עד קצה השמים", מקצה השמים ועד קצה אלה שואל, ואי אתה שואל מה למעלה מה למטה, מה היה ומה עתיד להיות.

ד. מימיהן לא נחלקו אלא על הסמיכה, חמשה זוגות הן: שלשה מזוגות הראשונים שאמרו שלא לסמוך, ושנים מזוגות האחרונים שאמרו שלא לסמוך, שלשה היו נשיאים, ושנים להן אבות בית דין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: יהודה בן

טבאי - אב בית דין, שמעון בן שטח - נשיא. אמר רבי יוסי:
 בתחלה לא היתה מחלקת בישראל, אלא בית דין של שבעים
 ואחד יושבין בלשכת הגזית, ושני בתי דינים של עשרים
 ושלושה. עשרין ושלושה יושבין על פתח הר הבית, ואחד
 בחיל, ושאר בית דין של עשרים ושלושה - יושבין בשאר
 עירות ישראל, נצרך אחד מהם - הולך אצל בית דין שבעירו.
 אין בית דין הולך אצל בית דין הסמוך לעירו, אם שמעו -
 אמרו להם. אם לאו, הוא ומפלא שבהן באין לבית דין שבהר
 הבית, אם שמעו - אמרו להם, ואם לאו - הוא ומפלא שבהם
 באין לבית דין שבחיל. אם שמעו - אמרו להם. אם לאו - אלו
 ואלו באין לבית דין שבלשכת הגזית, ובית דין שבלשכת
 הגזית, אף על פי שהוא של שבעים ואחד - אין פחות מעשרים
 ושלושה, נצרך אחד מהם לצאת, רואה, אם יש שם עשרים
 ושלושה - יוצא, ואם לאו - אין יוצא, עד שיהיו שם עשרים
 ושלושה. היו יושבין מתמיד של שחר עד תמיד של בין
 הערבים, ובשבתות ובמימים טובים - נכנסין לבית המדרש

שְׁבֹהַר הַבַּיִת⁹. נִשְׁאַלָה הַשְּׂאֵלָה בַּפְּנִיָּהם, אִם שָׁמְעוּ - אָמְרוּ לָהֶם, וְאִם לֹא - עוֹמְדִין בְּמַנְיָן. אִם רַבּוּ הַמְּטַמְּאִין - טַמְּאוּ. אִם רַבּוּ הַמְּטַהְרִין - טַהְרוּ. מִשֶּׁם הִלְכָה יוֹצֵא רוּחַת בְּיִשְׂרָאֵל. מִשְׁרַבּוּ תַלְמִידֵי שְׂמַאי וְהִלֵּל שֶׁלֹּא שָׁמְשׁוּ כָּל צָרְכָן - רַבּוּ מַחְלֶקֶת בְּיִשְׂרָאֵל, וְנִעְשְׂהָ הַתּוֹרָה כְּשִׁתִּי תּוֹרוֹת, מִשֶּׁם כּוֹתְבִין וְשׁוֹלְחִין בְּכָל מְקוֹמוֹת, כָּל מִי שֶׁהוּא חָכֵם, וְעָנִיו, וְשָׁפוּי, וִירָא חֶטָּא, וּפְרָקוּ טוֹב, וְדַעַת הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימָנוּ - יְהֵא דִין בְּעִירוֹ, מִשְׁנַעֲשֶׂה דִין בְּעִירוֹ - מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּהַר הַבַּיִת. וּמִשֶּׁם מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּחֵיל, וּמִשֶּׁם מַעְלִין וּמוֹשִׁיבִין אוֹתוֹ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית, וְשֵׁם יוֹשְׁבִין וּבוֹדְקִין יַחְסִי כְּהוֹנָה וַיַּחְסִי לְוִיָּה. כִּהֵן שְׁנַמְצָא בּוּ פְּסוּל - לוֹבֵשׁ שְׁחוּרִין וּמִתְעַטֵּף שְׁחוּרִין, יוֹצֵא וְהוֹלֵךְ לוֹ, וְשָׁלֵא נִמְצָא בּוּ פְּסוּל - לוֹבֵשׁ לְבָנִים וּמִתְעַטֵּף לְבָנִים, נִכְנָס וּמִשְׁמֵשׁ עִם אָחִיו הַכְּהֻנִים. וְיוֹם-טוֹב הָיוּ עוֹשִׂין שְׁלֵא נִמְצָא פְּסוּל בְּזַרְעוֹ שֶׁל אֶהְרֹן. וּמִבֵּיא עֲשִׂירִית הָאֵיפָה מִשְׁלוֹ, וְעוֹבְדָה בִּידוֹ, אֵף עַל פִּי שְׂאִין הַמְּשֻׁמֵּר שְׁלוֹ. אַחַד כִּהֵן

⁹ בְּגִמְרָא הַגֵּרָסָא: יוֹשְׁבִין בְּחֵיל.

גדול ואחד כהן הדיוט שעבדו עד שלא הביאו עשירית האיפה
שלהן - עבודתן כשרה.

ה. איזו היא סמיכה שנחלקו עליה בית שמאי ובית הלל? בית
שמאי אומרים: אין סומכין ביום-טוב. ושלמים, החוגג בהן -
סומך עליהן מערב יום-טוב, ושוחטן ביום-טוב. ובית הלל
אומרים: סומכין ביום-טוב, ושוחטן ביום-טוב. אמרו בית
הלל לבית שמאי: ומה אם בשעה שאי אתה מתר לעשות
להדיוט - אתה מתר לעשות לגבוה, שעה שאתה מתר לעשות
להדיוט, אין דין שיהא מתר לעשות לגבוה? אמרו להם בית
שמאי: נדרים ונדבות יוכיחו, שמתר להדיוט ואסור לגבוה,
אמרו להם בית הלל: לא! אם אמרתם בנדרים ונדבות שאין
זמן קבוע, תאמרו בחגיגה שזמנה קבוע? אמרו להם בית
שמאי: אף חגיגה, פעמים שזמנה אינה קבוע, שמי שלא חג
ביום-טוב הראשון של חג - חוגג את כל הרגל בלוי, ויום-טוב
האחרון של חג. אבא שאול היה אומר: בלשון אחרת, משום

בית הלל, ומה אם בשעה¹⁰ שפירתך סתומה - כירת רבך פתוחה, בשעה שפירתך פתוחה, אינו דין שפירת רבך פתוחה? דבר אחר: שלא יהא שלחנך מלא ושלחן רבך ריקן.

ו. מעשה בהלל הזקן שסמך על העולה בעזרה, וחברו עליו תלמידי בית שמאי. אמר להם בית הלל: בואו וראו שהיא נקבה, וצריכין אנו לעשותה זכחי שלמים. הפליגן בדברים, והלכו להם, מיד גברה ידן של בית שמאי, ובקשו לקבע הלכה כמותן, והיה שם בבא בן בוטא, שהוא מתלמידי בית שמאי. וידע שהלכה כבית הלל בכל מקום. ושלח והביא את כל צאן קדר שבירושלים, והעמידן בעזרה. ואמר: 'כל מי שצריך להביא עולות ושלמים - יבוא ויטל, ויסמוך'. באו ונטלו והעלו עולות ושלמים, וסמכו עליהן. בו ביום נקבעה הלכה כדברי בית הלל, ולא היה שם אדם שערער בזה. ושוב מעשה באחד מתלמידי בית הלל, שסמך על העולה בעזרה, מצאו תלמיד אחד מתלמידי בית שמאי. אמר לו: מה זה סמיכה? אמר לו: מה זה שתיקה? ! שתקו בנזיפה.

¹⁰ גרסת הגמרא - במקום.

ז. עֲצַרְתָּ שָׁחַל לְהִיּוֹת בְּשָׁנִי, אוּ בְחַמִּישִׁי, אוּ בְשָׁשִׁי, אוּ בְאֶחָד מִכָּל יָמֹת הַשָּׁבַת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: יוֹם טָבַח לְאַחֲרֵיהָ. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין יוֹם טָבַח. וּמַעֲשֵׂה שְׁמַת אֶלְכָסָא בְּלוֹד, וּבָאוּ אַנְשֵׁי עֵירוֹת לְהַסְפִּידוֹ. אָמַר לָהֶם רַבִּי טְרַפּוֹן: צְאוּ, אֵין מְסַפִּידִין בְּיוֹם-טוֹב, מִפְּנֵי שְׂיוֹם-טוֹב שֶׁל עֲצַרְתָּ הֵיחָתָה.

יוֹם שִׁישִׁי, כ' טִבַּת תַּשְׁע"ו

רמב"ם

הלכות תרומות
פרק ט'

ירושלמי

פסחים סה

בבלי

גטין כ'

הַרְיֵנִי לוֹמֵד לְקִיּוֹם מִצְנוֹת בּוֹרְאִי, וְהַרְיֵנִי מְזוֹכָה בְּלַמּוּדֵי לְעֹלָוֵי נַשְׁמֹת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר שְׁלֹמֹה בֶן רַבִּי מְנַחֵם זָאב, זְכוּתוֹ יִגַן עֲלֵינוּ, שֶׁתִּקַּן לַמּוֹד זָה.

מִסְכַּת חֲגִיגָה פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. אֵיזוֹ חֲזָקָה? כָּל שֶׁעָקַר אֶת רַגְלֵי מַמֵּי. עוֹדָהּ רַגְלוֹ אַחַת בְּמַיִם - הַחֲזֵק לְדַבֵּר קָל - מִחֲזִיק עֲצָמוֹ לְדַבֵּר חֲמוֹר שְׁבֵהָן. עָלָה - שׁוֹב אֵינוֹ מִחֲזִיק. הַטּוֹבֵל עַל מְנַת לְעֵלוֹת מִטְמְאָה לְטְהָרָה -

הרי זה טהור בכלם. הטובל, אם נתפון - טהור. אם לאו - טמא. אבל המטבל את ידיו - בין כך ובין כך ידיו טהורות. רבן גמליאל היה אוכל על טהרת חלין כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לקדש. אונקלוס הגר היה אוכל על טהרת הקדש כל ימיו, והיתה מטפחתו מדרס לחטאת.

ב. חמר בקדש מבתרומה שמטבילים בתוך כלים, כוסות בתוך כוסות, תמחויין בתוך תמחויין, בתרומה אבל לא בקדש. נתן לתוך הסל או לתוך גורגותני¹¹, הטבילה לתרומה, בין לקדש בין לתרומה - טהורים. אבא שאול אומר: לתרומה אבל לא לקדש, אחרים ותוך ובית הצביעה, בתרומה אבל לא בקדש. אמר רבי יוסי: זה לשון כפול! כל שיש לו אחרים ותוך - יש לו בית הצביעה. כל שאין לו אחרים ותוך - אין לו בית הצביעה.

¹¹ סל גדול שבו מסננים את תיני בעת תבציר וילא שנה לקחש שיהיו כלים פאלו כלי שאין בפיו בשפופרת הנוד, כי בכלים פאלו כמו סל או גורגותני לא שכית בהם שפיהם יהיה צר כל כך.

ג. הנושא את המדרס - נושא את התרומה אבל לא את הקדש. כיצד? היו סנדליו טמאין ונושא חבית של תרומה על כתפו, ואין עושין כן בקדש. בגדי אוכלי תרומה - מדרס לקדש. ולא כמדת הקדש מדת התרומה. מרבה מדות הקדש ממדות התרומה, שבקדש - מטביל ומנגב ואחר כך קושר. ובתרומה - קושר ואחר כך מטביל. אחד קדשי מקדש ואחד קדשי הגבול בכך.

ד. כלים הנגמרים בטְהֵרָה אֶפְלוּ בְעֵזְרָה - צריכין טבילה לקדש, אבל לא לתרומה. כיצד? סלת שנתערבה, ונגע טבול יום במקצתה - פסל את כלה. בתרומה - לא פסל אלא מקום מגעה. הקרקע, אינו מצרף לא את הקדש ולא את התרומה. הכלי, מצרף מה שבתוכו לקדש אבל לא לתרומה. הרביעי - בקדש פסול. והשלישי - בתרומה. ובתרומה, אם נטמאת אחת מידיה - חברתה טהורה. ובקדש - מטביל את שתיהן כאחת. אין מטביל את הטהורה בפני עצמה ואת הטמאה בפני עצמה, אלא מטביל שתיהן כאחת.

ה. הטובל את אחת מהן ועשה טהרות, כל הטהרות שעשה בטהרות עד שלא טבל שניהם - טמאות הטהרות, שהיד מטמא את חברתה לטמא בקדש; דברי רבי. רבי יוסי בן רבי יהודה אומר: לפסל בקדש, אוכלים אוכלין נגובין בידים מסואבות, בתרומה אבל לא בקדש. אמר רבי חנינא בן אנטיגנוס: וכי יש נגובין בקדש? אלא תוחב את התורה בכוש או בקיסם ואוכל עמה זית, או בצל בתרומה אבל לא בקדש.

ו. חמר בקדש מבתרומה ומבחסאת: שהכל נאמנין על החסאת, ואין הכל נאמנין, לא על הקדש ולא על התרומה. חמר בחסאת: שהטהור לתרומה ולקדש - טמא לחסאת. יש מינין לקדש ולתרומה, ואין מינין לחסאת. אונן - אסור במעשר, ומתר בתרומה ובפרה. טבול יום - אסור בתרומה ומתר במעשר ובפרה. מחסר כפרה - אסור בפרה, ומתר במעשר ובתרומה.

ז. אמר רבי יוסי: מנין לרביעי בקדש שהוא פסול? ודין הוא, ומה מחסר כפורים שאין פסול בתרומה - פוסל, רביעי שהוא

פסול בתרומה, אינו דין שיפסל בקדש? למדנו לשלישי מן הכתוב, ולרביעי מקל וחמר.

ח. אמר רבי נחמיה: מפני מה הכל נאמנין על הקדש ולא על התרומה? שלא יהא כל אחד ואחד אומר: 'הריני בונה במה ומזבח לעצמי', 'הריני שורף פרה לעצמי'; שנאמר (במדבר יח, ז): 'ואתה ובניך אתה תשמרו את כהנתכם לכל דבר המזבח', יכול אף למעשר, לתרומה ולחלה? תלמוד לומר: "ולמבית לפרכת", מה "מבית לפרכת" מיחד, שאין לדעתן של ישראל, יצאת תרומה ולמעשר וחלה שיש לדעתן של ישראל. רבי יהודה אומר: הרי הוא אומר (במדבר יט, ט): "והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה", שהכל נאמנין על שמירתה, ספק רשות עם הארץ מדרסו והסיטו, טהורין לחלין וטמאין לתרומה.

ט. ממלאין ומקדשין מי חטאת, בכל מביאין מי חטאת ועפר חטאת ממקום למקום, עם הארץ שאמר: 'טהור לחטאת' - מקבלין אותו. כלים הללו טהורין לחטאת - מקבלין אותן הימנו. טבל להזות ולא הזזה - הרי זה אוכל בתרומות לערב.

ראו בידיו מי חטאת ואפר חטאת - אוכלין על גביו טהרות,
ועל גב בגדיו, ועל גבי סנדליו.

י. עם הארץ שהביא כלים לחטאתו - חבר לוקח הימנו
לחטאתו ולתרומתו. הביא לתרומתו - אין חבר לוקח הימנו
לא לחטאתו ולא לתרומתו. הביא לחטאתו ולתרומתו של
חטאת - חבר לוקח הימנו לתרומתו ולחטאתו. לתרומתו - אין
חבר לוקח הימנו, לא לחטאתו ולא לתרומתו. חבר שאמר
לעם הארץ: 'הבא כלים לחטאתו' - חבר לוקח הימנו לחטאתו
ולתרומתו. 'לתרומתו' - אין חבר לוקח הימנו לא לחטאתו
ולא לתרומתו. הביא 'לחטאתי ולתרומתי של חטאת' - חבר
לוקח הימנו, בין לו בין לאחר, ובלבד שלא יערים, ואם
הערים - הרי אלו טמאין. עם הארץ שאמר: 'כלים אלו
הבאתים לחטאתי ונמלכתי עליהן לתרומתו', הואיל ונתיחדו
ברשות עם הארץ שעה אחת - הרי אלו טמאין.

יא. מן המודיעים ולפנים - נאמנין על כלי חרס ריקן לקדש. מן
המודיעים לחוץ - אין נאמנין. ביהודה - נאמנין על טהרת יין
ושמן כל ימות השנה, אבל לא על התרומה. בשעת הגתות

והבדים - אף על התרומה. וקדם לגתות והבדים שבעים יום - נאמנין על הקדש ועל המדמע ועל הקנקן, אבל לא על התרומה, בשעת הגתות והבדים נאמנים אף על התרומה. נאמנין על היין בשעת היין, ועל השמן בשעת השמן. אבל לא על השמן בשעת היין ולא על היין בשעת השמן. עברו הגתות והבדים - חזרו לאסורן. הביאו לו חבית של תרומה - לא יקבלה הימנו, אלא אם כן אמר לו: 'יש לי בתוכה רביעית קדש בתוכה'. הביאה לגת הבאה אף על פי שמכירה שהיא היא - לא יקבלה ממנו. מעשה ברבי טרפון, שהיה מהלך בדרך, מצאו זקן אחד, אמר לו: מפני מה בריות מרננות אחריך? והלא כל מעשיך ישרים הן! אלא שאתה מקבל תרומה בשאר ימות השנה מכל אדם. אמר רבי טרפון: אקפח את בני אם לא הלכה בידי מרבן יוחנן בן זכאי, שאמר לי: מתר אתה לקבל תרומה בשאר כל ימות השנה מכל אדם, עכשו בריות מרננות אחרי, גוזר אני עלי שאיני מקבל תרומה בשאר ימות השנה מכל אדם, אלא אם כן יש לו בתוכה רביעית קדש.

יב. הגבאין שנכנסו לבית, וכתבו עליו מבחוץ: 'כל שבבית
טהור' - נאמנין על טהרת החטאת ואין נאמנין על טהרת
תרומה. ובירושלים - נאמנין על טהרת כל הכלים לקדש, אבל
לא לתרומה, ובשעת הרגל - אף לתרומה. הלוקח כלים
מאומני עם הארץ, והמוכר כלים לאומני עם הארץ - נאמנין
על טהרת החטאת ואין נאמנין על טהרת תרומה.

יג. שלחן שנטמא - מטבילין אותו בזמנו, ואפילו בשבת,
מעשה שהטבילו את המנורה ביום-טוב, והיו הצדוקין
אומרים: 'באו וראו פרושין שמטבילין לאור הלבנה'.

הדרף עלן סדר מועד, והדרן עלך סדר מועד, לא נתנשי מנף
סדר מועד, ולא תתנשי מנן סדר מועד, לא בעלמא דין ולא
בעלמא דאתי.

נתן לקבל את הגליון מדי שבוע באמצעות הדוא"ל

breslovinternational@gmail.com

